

Antwoord op de schriftelijke vragen van enkele fracties van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over de brieven van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen betreffende het verslag van de EU – Onderwijsraad 14 februari jl. (21 501-06, nr. 53), de geannoteerde agenda van de EU - Onderwijsraad van 30 mei 2002 te Brussel (21 506- 06, nr. 54), de fiche over de Mededeling van de Commissie “Een Europese Ruimte voor levenslang Leren Realiseren” (22 112, nr. 222, fiche nr. 5) en de eindrapportage evaluatie regeling stimulering grensoverschrijdende samenwerking in het hoger onderwijs 1997 – 2000 (OCW - 02- 269).

Antwoord op de vragen en opmerkingen van leden van de PvdA - fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van mijn verslag van de EU - Onderwijsraad van 14 februari jl. en de geannoteerde agenda voor het onderwijsdeel van de EU – Onderwijs / Jeugdraad van de 30 mei a.s. De leden van de PvdA-fractie hechten zeer aan de erkenning van opleidingen en diploma's binnen Europa, omdat deze een belangrijke bijdrage kan leveren aan de mobiliteit op de Europese arbeidsmarkt en de kansen van Nederlandse werknemers buiten onze landsgrenzen. Deze leden achten de prioriteit die de Nederlandse delegatie in Brussel heeft gelegd bij de transparantie van eindkwalificaties voor beroepsonderwijs en Levenslang Leren terecht: “Evenmin als er in Nederland via het studiehuis of de Wet op het Onderwijstoezicht één enkele blauwdruk werd opgelegd voor de onderwijsvormen zou zoiets wenselijk zijn op Europees niveau”. Een harmonisering van kwaliteitszorg en eindtermen kan echter ertoe bijdragen dat werkgevers binnen Europa weten welke kennis en vaardigheden de opleidingen en diploma's garanderen. Het heeft tevens hun instemming, dat vooralsnog prioriteit wordt gegeven aan sectoren waar de mobiliteit op de Europese arbeidsmarkt het grootst is, zoals horeca en transport: “Zo zullen de eerste verkennende bewegingen het meest kansrijk zijn”. Toch kan een vergrote transparantie er ook toe bijdragen dat internationale mobiliteit ontstaat in sectoren waar deze in het verleden ontbrak. In antwoord op hun vraag: Welke perspectieven ik in deze op langere termijn zie het volgende:

Ondergetekende heeft in het Algemeen Overleg op 5 juli 2001 aangekondigd dat hij het initiatief zou nemen tot “een Bologna verklaring voor het beroepsonderwijs.” Geconstateerd kan worden dat er thans ruim elf maanden later – mede door verkennende gesprekken die door mij over dit onderwerp met een aantal Europese collega's zijn gevoerd – een Europa brede ondersteuning bestaat om tot een dergelijke verklaring te komen. Deze zal naar het zich laat aanzien eind dit jaar kunnen worden ondertekend door de ministers van Onderwijs van de EU lidstaten, van de landen van de Europese Ruimte en van de kandidaat lidstaten. Doel van de verklaring is om te komen tot een sterkere transparantie van de beroepskwalificaties in deze landen gepaard aan een versterking van het vertrouwen in de kwaliteit van de verschillende opleidingssystemen. De landen zullen het daarvoor allereerst (op basis van decentrale initiatieven) eens moeten worden over een algemeen kader, in de wandeling de “toolbox” genoemd. Binnen dat kader zal dan vervolgens decentraal en volgens verschillende modellen, vaak ook sectorgewijs, invulling moeten worden gegeven aan: transparantie, erkenning van diploma's / elders verworven competenties, en kwaliteitszorg.

De PvdA leden vinden, dat bij het gedetailleerde werkprogramma ter voorbereiding van de Europese Raad van Barcelona de indruk wordt vermeden dat lidstaten kwantitatieve doelstellingen kunnen worden opgelegd. Er zou slechts bij unanimité kunnen worden gewerkt. "Dat gegeven beperkt de kans dat er concrete resultaten worden geboekt aanzienlijk".

Deze leden vragen me of ik mogelijkheden zie om met bepaalde Europese landen wel kwantitatieve doelstellingen af te spreken.

Op de Raad van 30 mei jl. heb ik de Commissie nadrukkelijk uitgenodigd om binnen enkele maanden met een voorstel te komen om op Europees niveau een aantal kwantitatieve onderwijsdoelstellingen te formuleren. Naast Nederland vroegen ook enkele andere landen de Commissie hier expliciet om. Initiatieven met slechts enkele landen hebben daarom nu niet mijn voorkeur. Er liggen op dit punt dus geen concrete afspraken in het verschiet.

Het TEMPUS - programma wordt uitgebreid naar de MEDA - landen. Ook Israël zal behoren tot de nieuwe partners maar met eigen financiering. De PvdA leden vragen me of ik kan toelichten in welke opzichten deze financiering gaat verschillen.

Het TEMPUS programma wordt gefinancierd uit de EU regionale programma's Cards, Tacis en binnenkort ook Meda. Binnen deze regionale programma's hebben de individuele landen trekkingsrechten. Ze besluiten zelf, in overleg met de Commissie, hoeveel ze binnen hun maximale trekkingsrecht aan een bepaalde activiteit willen besteden.

Israël vormt hierop een uitzondering: het vormt wel een onderdeel van het Meda besluit, maar kent geen trekkingsrechten. De Israelische instellingen, die deel willen nemen aan het Tempus programma, zullen zelf voor financiering moeten zorgen.

De PvdA leden vinden, dat ik terecht opmerk dat bij transparantie en erkenning in het beroepsonderwijs in wisselende groepen landen kan worden geëxperimenteerd.

Daarbij heb ik naar het Franse initiatief over diploma's in het beroepsonderwijs verwezen en heb ik ook het Nederlands - Vlaamse initiatief tot wederzijdse erkenning van elkaar kwaliteitszorgsystemen in het hoger onderwijs genoemd. De leden vragen me welke initiatieven ik zelf onderneem bij het middelbaar beroepsonderwijs.

Zie hiervoor in de eerste plaats mijn antwoord op de eerste vraag hierboven met betrekking tot "een Bologna verklaring voor het beroepsonderwijs".

En vervolgens: tijdens een multilaterale conferentie op 18 en 19 juni a.s. in Aken is, op initiatief van Nederland en Duitsland, door Denemarken, Oostenrijk en Vlaanderen en natuurlijk deze landen zelf, afgesproken om in het kader van het Leonardo programma te werken aan de ontwikkeling van een European Credit Transfer System (ECTS) voor het beroepsonderwijs. Een dergelijk systeem bestaat al enige tijd voor het Hoger Onderwijs.

De leden van de PvdA-fractie hechten eraan dat de gelden die worden uitgegeven voor Europese stimuleringsprogramma's worden verantwoord, maar zij menen tevens dat de administratieve bewijslasten in verhouding moeten staan tot de omvang van de projecten. Daarom vinden deze leden het te billijken dat de onevenredig zware bewijslasten voor de scholen die met kleinere projecten deelnemen aan Socrates II worden verlicht. In antwoord op hun vraag of ik nader kan specificeren op welke wijze deze verlichting zal plaatsvinden het volgende:

Thans moeten de instellingen, die in het kader van het deelprogramma Comenius (vaak instellingen voor primair en secundair onderwijs) aan SOCRATES deelnemen aantonen, dat de hoeveelheid inzet die ze plegen in termen van personeel en/ of infrastructuur ten minste 25% bedraagt van de totale kosten van het project. De bewijslast om dit aan te tonen is, zeker voor kleinere projecten van enkele duizenden Euro waar het hier meestal om gaat, omslachtig en tijdrovend. De Commissie stelt voor deze bewijslast te laten vervallen. Hoewel ik in principe positief tegenover een regeling sta die beoogt de administratieve lasten van de deelnemende instellingen te verlichten, zal het Nederlandse standpunt over dit voorstel pas bepaald worden na het vaststellen van het BNC- fiche hierover in de MR, omdat van dit voorstel een zekere precedent werking uit zou kunnen gaan.

Antwoord op vragen en opmerkingen van leden van de VVD - fractie

Vragen bij kamerstuk 22 112, nr. 222, fiche nr. 5 over levenslang leren

De leden van de VVD – fractie hebben met positieve belangstelling kennisgenomen van de mededeling over levenslang leren. Levenslang leren is belangrijk en is een basisstap om op den duur een Europese ruimte voor levenslang leren te doen ontstaan. De VVD fractie vraagt me of ik dieper kan ingaan op de consequenties van het fiche voor Nederland en hoe hij de in dit fiche genoemde bouwstenen wil uitwerken in concrete stappen. Ze oordeelt positief over de subsidiariteit, aangezien er geen verruiming van de competentie van de Commissie plaatsvindt. Ze vraagt me om hierop te reageren en vraagt me welke stappen de komende jaren nog moeten worden gezet om binnen 10 jaar de meest competitieve kenniseconomie in de wereld te maken.

In antwoord op deze vragen het volgende: Ondergetekende heeft op 17 april 2002 een “Beleidsagenda Leven Lang Leren“ aan de Kamer aangeboden (28 344 nr. 1). Hierin is nog niet expliciet de “mededeling van de Europese Commissie inzake Leven Lang Leren” verwerkt. Wel komen de onderwerpen die in deze mededeling van de Commissie worden genoemd ook in deze beleidsagenda aan de orde. De onderhavige mededeling zal naar wordt verwacht bepalend zijn voor de Europese agenda op dit gebied en langs die weg ook voor de beleidsagenda’s van de lidstaten. De Resolutie van de Raad waarover op 30 mei jl. politieke overeenstemming werd bereikt, en die u na definitieve vaststelling van de tekst zal worden toegezonden, vormt een eerste aanzet hiertoe.

Wat betreft de stappen die moeten worden gezet om Europa in 2010 tot de meest competitieve kenniseconomie in de wereld te maken verwijs ik u naar de conclusies van het overleg in Barcelona waarover de minister president u uitvoerig heeft gerapporteerd.

Vragen bij Eindrapportage evaluatie Regeling stimulering grensoverschrijdende samenwerking hoger onderwijs 1997-2000

De leden van de VVD – fractie hebben kennisgenomen van de Eindrapportage evaluatie Regeling stimulering grensoverschrijdende samenwerking hoger onderwijs 1997-2000. Onder de projectcoördinatoren heerst consensus over de wenselijkheid van voortzetting. Deze leden misten hierbij een reactie van mijn zijde over

oplossingen voor ervaren knelpunten, een mening voor de lessen voor beleid en voorstellen voor de toekomst. Deze leden vragen me hoe ik over de geopperde ideeën van voorwaardenscheppend beleid denk en over een meer blijvende stimulering voor internationaliseringsprojecten.

Mijn visie ten aanzien van internationaliseringsbeleid in den brede is op verzoek van de Kamer neergelegd in de notitie Onderwijs voor Wereldburgers. Deze notitie is tot stand gekomen, mede kennis genomen hebbend van de conclusies uit voornoemde Eindrapportage.

De betreffende stimuleringsregeling was uit zijn aard een eenmalige voorziening. Gebleken is uit de evaluatie dat de regeling succesvol genoemd kan worden omdat vrijwel alle betrokken projecten tot een goed einde zijn gebracht, en bovendien voortzetting niet in gevaar lijkt te komen. De meeste knelpunten konden worden opgelost binnen de lopende projecten. De regeling beoogde dan ook mede om een leerproces in gang te zetten ten aanzien van de oplossing van dergelijke knelpunten. Uiteraard blijf ik een open oor en oog houden voor knelpunten die het mogelijke gevolg zijn van nationale wet - en regelgeving.

Kern voor mij is dat de instellingen in de grensregio zich bewust zijn (geworden) van hun strategische positie, en op basis daarvan ook in de toekomst afwegingen zullen maken voor samenwerking met instellingen aan de andere zijde van de grens. Een dergelijke afweging hoort mijns inziens dan ook primair bij de instellingen van hoger onderwijs te liggen.